

Sygn. akt *I ACa 987/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSA Jacek Nowicki /spr./**

Sędziowie: **SSA Piotr Górecki**

SSA Jerzy Geisler

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. M.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w Ś.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 12 czerwca 2017 r. sygn. akt XII C 1771/16

1. **oddala apelację,**

2. **przyznaje adwokat M. P. od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 3.321 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Piotr Górecki Jacek Nowicki Jerzy Geisler

Sygn. akt IACa 987/17

UZASADNIENIE

Powód P. M. ostatecznie wniósł o zasądzenie od pozwanego – Skarbu Państwa Dyrektora Aresztu Śledczego w Ś. na jego rzecz kwoty 14.168,13 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu, jako kwoty z tytułu należności za wykonywanie pracy w okresie pozbawienia wolności w latach 2005 do 2007 r. oraz kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, a nadto kosztów procesu.

Wyrokiem z 12 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne.

Powód w okresie od 8 listopada 2005 r. do 28 listopada 2007 r. odbywał karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Ś.. W trakcie pobytu powód był zatrudniony odpłatnie w okresie od 15 listopada 2005 r. do 27 listopada

2007 r. na stanowisku pomoc kuchenna w wymiarze 6/8 etatu. Powód był zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy i otrzymywał wynagrodzenie proporcjonalnie do liczby godzin zatrudnienia.

Powód ma (...)lat i z zawodu jest (...). Obecnie odbywa karę pozbawienia wolności i przebywa w Zakładzie Karnym we W.. Aktualnie powód nie pracuje i został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Powód przeżył dwa zawały serca i wymaga okresowej kontroli kardiologicznej. Powód cierpi także na chorobę narządu ruchu oraz dnę moczanową.

Spor w niniejszej sprawie sprowadził się do tego czy istnieją podstawy do zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kwot stanowiących wyrównanie wynagrodzenia za wykonaną przez powoda pracę w okresie od dnia 15 listopada 2005 r. do 27 listopada 2007 r., w związku z zakwestionowaniem zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu obowiązującym przed zmianą przepisu art. 123 § 2 zdanie pierwsze kodeksu karnego wykonawczego na skutek ogłoszonego w dniu 23 lutego 2010 r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego, sygn. akt P 20/09.

Zgodnie z obowiązującym wówczas przepisem art. 123 § 2 kodeksu karnego wykonawczego skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze pracy wynagrodzenie ustalało się w sposób zapewniający osiągnięcie co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia, określonego na podstawie odrębnych przepisów, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonaniu pełnej miesięcznej normy czasu pracy. W razie zatrudnienia skazanego w niepełnym wymiarze czasu pracy najniższe wynagrodzenie ustalało się w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin zatrudnienia, biorąc za podstawę połowę minimalnego wynagrodzenia.

W wyroku z dnia 23 lutego 2010 r. o sygnaturze akt P/20/09 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że wyżej przytoczony przepis art. 123 § 2 zdanie pierwsze w zakresie w jakim zawiera słowo „połowy” jest niezgodny z art. 32 oraz z art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis ten w zakresie wyżej wskazanym traci moc obowiązującą z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Na skutek wyżej wskazanego wyroku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, od 8 marca 2011 r. przepis art. 123 § 2 kkw został zmieniony i uzyskał nowe brzmienie obowiązujące do dnia dzisiejszego. Tym samym po wejściu w życie wyroku wynagrodzenie przysługuje skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu ma być ustalone na podstawie odrębnych przepisów, w sposób zapewniający mu osiągnięcie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W odniesieniu zaś do skazanych zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, najniższe wynagrodzenie ma być wypłacane w kwocie proporcjonalnie do liczby czasu zatrudnienia, przy czym podstawę stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Trybunał Konstytucyjny mając jednak na uwadze społeczne skutki wydanego wyroku uznał, że niezbędnym jest jego odroczenie momentu wejścia w życie i z tego względu postanowił, że przepis art. 123 § 2 kkw w zakresie określonym w sentencji wyroku utraci moc obowiązującą po upływie 12 miesięcy.

W konsekwencji wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2017 r., na mocy którego przepis art. 124 § 2 zdanie pierwsze kkw stanowi takie orzeczenie, które nie wywołuje skutków ex tunc. Tym samym powyższy przepis, w brzmieniu obecnie obowiązującym, przyznającym skazanym osiągnięcie wynagrodzenia w kwocie odpowiadającej co najmniej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy podzielił stanowisko pozwanej, że skoro w okresie zatrudnienia powoda obowiązywały przepisy gwarantujące wynagrodzenie w kwocie odpowiadającej co najmniej połowie minimalnego wynagrodzenia, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, to tym samym nie ma podstaw do zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda żądanych przez niego kwot tytułem odszkodowania.

Sąd pierwszej instancji uznał także, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Pozwany bowiem w okresie zatrudnienia powoda prawidłowo wypłacał mu wynagrodzenie za pracę zgodnie z obowiązującym

ówcześnie prawem. Nadto, odnosząc się do twierdzeń powoda, że nie otrzymał wynagrodzenia za prace polegającej na roznoszeniu posiłków, Sąd wskazał, że uznał te fakty za niewiarygodne oraz nie poparte żadnym innym dowodem.

W ocenie Sądu I instancji w przedmiotowej sprawie nie miało również miejsca zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego powoda w postaci jego godności osobistej. Nie można bowiem uznać, że skutek wypłacenia powodowi wynagrodzenia w kwocie odpowiadającej co najmniej połowie minimalnego wynagrodzenia pozwana naruszyła jego godność osobistą. Powód otrzymywał wynagrodzenie za pracę zgodnie z obowiązującym ówczesnie prawem.

W apelacji z 27 lipca 2017 r. powód zaskarżył wyrok w punkcie 1, to jest w części oddalającej powództwo, zarzucając naruszenie przepisów postępowania to jest art. 233 § 1 i 2 kpc poprzez dowolną, sprzeczną z zasadami współżycia społecznego oraz doświadczenia życiowego ocenę dowodów, a nadto art. 24 § 1 kc w zw. z art. 23 kc i art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc poprzez ich błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda.

Wskazując za powyższe, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 114.168,13 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Powód wniósł ostatecznie o zasądzenie kwoty 14.168,13 zł tytułem odszkodowania za częściowo niewypłacone mu wynagrodzenie za pracę i kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawnych, które Sąd Apelacyjny przyjmuje jako własne. Doprowadziły one do trafnego rozstrzygnięcia.

Jest bezsporne, że powód był zatrudniony w Areszcie Śledczym w Ś. w okresie od 15 listopada 2005 r. do 25 listopada 2007 r. na 6/8 etatu jako pomoc kuchenna i otrzymał wynagrodzenie proporcjonalnie do liczby przepracowanych godzin. Było ono zgodne z obowiązującymi wówczas przepisami, m.in. z art. 123 § 2 kkw zgodnie z którym skazanemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze pracy wynagrodzenie ustalało się w sposób zapewniający osiągnięcie co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia określonego na podstawie odrębnych przepisów, przy przepracowaniu pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy lub wykonaniu pełnej miesięcznej normy czasu pracy. W wypadku zaś przepracowania niepełnej miesięcznej normy czasu pracy lub niewykonanie pełnej miesięcznej normy pracy, wynagrodzenie wypłacało się proporcjonalnie do ilości czasu wykonanej pracy.

Jest oczywiste, że wynagrodzenie należało ustalać i wypłacać zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami i w sprawie nie ma żadnego znaczenia fakt, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 23 lutego 2010 r. uznał, że przytoczony przepis art. 123 § 2 kkw w zakresie w jakim zawiera wyraz „połowy” jest niezgodny z art. 32 oraz art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji RP. Dodać należy, że Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis ten w zakresie wyżej wskazanym traci moc obowiązującą z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw RP.

Sąd Apelacyjny w całości podziela pogląd Sądu pierwszej instancji, że wyżej wymieniony przepis art. 123 § 2 kkw w nowym brzmieniu nie może być stosowany do zdarzeń prawnych, które miały miejsce wówczas, gdy obowiązywała pierwotna treść przepisu. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 lutego 2017 r. jest orzeczeniem, które nie wywołuje skutków ex tunc. W okresie zatrudnienia dla pozwanego wiążący był przepis art. 123 § 2 kkw, który jako podstawę wynagrodzenia skazanego określał połowę minimalnego wynagrodzenia. Twierdzenie skarżącego, że dla pozwanego wiążące były przepisy Konstytucji RP, jest oczywiście bezzasadne. To Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga o niekonstytucyjności przepisów rangi ustawowej, a nie organ stosujący prawo, w tym wypadku Dyrektor Aresztu Śledczego w Ś..

Całkowicie chybione są też zarzuty apelacji, że powód wykonywał dodatkową pracę w postaci roznoszenia posiłków i która to praca nie była przez Zakład Karny opłacana. Twierdzenia powoda, że taką pracę wykonywał i że nie otrzymał należnego wynagrodzenia, jak trafnie uznał Sad Okręgowy, nie zostało poparte żadnym dowodem.

Wreszcie oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 24 § 1 kc w zw. z art. 23 kc i art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. Warunkiem skutecznego żądania ochrony dóbr osobistych jest bezprawne działanie sprawy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Pozwany wypłacał powodowi wynagrodzenie zgodnie z obowiązującym prawem. Dodatkowo należy wskazać, że nawet gdyby było ono niezgodne z obowiązującymi przepisami, to w ocenie Sądu Apelacyjnego, takiego czynu nie możnaby zakwalifikować jako naruszenia dóbr osobistych i powodowi przysługiwałoby jedynie roszczenie o wypłatę reszty wynagrodzenia.

W żadnym też razie nie zostało wykazane przez powoda, że był zobowiązany do wykonywania pracy ponad jego siły i możliwości, co doprowadziło do pogorszenia się jego stanu zdrowia i degradacji jego organizmu.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 należało orzec jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 poz.1714).

Piotr Górecki Jacek Nowicki Jerzy Geisler